

"PLASTIČNOST MOZGA" I STRES

Marina Kostić

Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet, Katedra za psihologiju, Niš, Srbija
Student doktorskih studija, index No. 133

Kontakt: Marina Kostić
Ćirila i Metodija 2, 18000 Niš, Srbija
E-mail: markost79.mk@gmail.com

Analiza posledica stresa, s obzirom na njegov kvalitet i intenzitet, vrši se u širokom okviru, koji obuhvata spektar psihoneuroendokrinoloških, odnosno organskih, kognitivnih, emotivnih i bihevioralnih odgovora organizma na delovanje stresora. Sve kategorije odgovora organizma nastaju zbog disbalansa između stresora, sa jedne strane, i resursa organizma raspoloživih u borbi za prevladavanje stresa. Ako psihološka stabilnost nije na optimalnom nivou, doći će do poremećaja homeostaze organizma, narušavanja fiziološke stabilnosti i javljanja psihosomatskih simptoma i bolesti kao posledice stresom narušenog zdravstvenog stanja osobe, kada "meta" može biti bilo koji organ, sistem organa ili više sistema u organizmu. Ljudski mozak, organ koji nas svojom složenošću razlikuje od svih ostalih živih bića, ima nadzor nad celim organizmom i svim funkcijama, na svim fundamentalnim poljima: fizičkom, fiziološkom, psihološkom i kognitivnom, smatra se da utiče na odgovor imunološkog sistema na bolest, pa delimično i na odgovor pojedinca na lečenje.

Cilj rada je analiza uticaja koje stres može imati na mozak i posledica stresa, sa akcentom na svojstvo mozga poznato kao "plastičnost", kao i mogućnosti regeneracije oštećenih ćelija mozga.

U radu je prikazan slučaj bolesnice stare 36 godina, kojoj su, kao posledica uticaja višegodišnjeg, hroničnog i intenzivnog stresa prvim urađenim MR pregledom endokranijuma (2013. godine) konstatovane fokalne lezije u beloj masi. Bolesnica je povučena iz stresogenog okruženja i uključivanjem psihijatra otpočet je psihosocijalni rehabilitacioni tretman. Kontrolnim pregledima, koji su narednih godina usledili tokom medicinskog praćenja (od 2014. do 2016.), konstatovani su uredni MR nalazi pregleda glave, snimljeni na istom aparatu i pregledani od strane kvalifikovanih radiologa.

Navedeni prikaz bolesnice govori u prilog potvrdi teorije o "plastičnosti mozga", pri čemu treba naglasiti da su saznanja o embrionalnom razvoju mozga od osnovne važnosti za razumevanje njegove sposobnosti reorganizacije u odgovoru na spoljašnje nadražaje, naročito ako se govori o dugogodišnjem, hroničnom stresu ili o periodu posle povrede.

Acta Medica Medianae 2020;59(2):72-80.

Ključne reči: stres, mozak, "plastičnost mozga", regeneracija